

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 7. Calumnia de impeditis ab Societate Regiis vectigalibus expungitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

dedecore, ut eâ occasione potiùs excursum sit in singulorum laudes. Et profectò apud omnes constabat, quàm sine probro jam inde à prima fundatæ Provinciæ origine usque adhuc, selectissimi externarum nationum homines religioni amplificandæ operam suam navassent. Nec ignorabatur in hac Australi plagâ, pleraquæ Ethnicorum regiones per eos homines primùm aditas & utilissimè adjutas, multaque oppida ex reductione Barbarorum pro augendo Catholici Regis dominio fundata fuisse: perguntque superstites, spreta Hispanorum urbium commoditate, non contemnendo Christianæ Reipublicæ bono decessorum suorum vestigia premere, nihil satius habentes, quàm si per bonam & malam famam, quamplurimas Ethnicorum animas Christi sanguine redemptas, ideòque quovis auro pretiosiores, è dæmonum tyrannide in libertatem filiorum Dei, & Regis Catholici servitium suavissimum asserant: hoc nempe semper malè habuit habebitque dæmonem, eos homines acerbissimè insèctari solitum, quos suis partibus infensiores esse cognoverit.

Sociorum non Hispanorum laudes.

Animarum estimatio.

CAPUT VII

Calumnia de impeditis ab Societate Regis vestigalibus expungitur.

Socii externi tributo favent.

Philippi IV. Regia libertatis.

Sociorum prudentia.

Philippi IV. in Indos amor.

Ejus Religio amplifcanda studium.

AD quos exturbandos, præter phantastici auri machinam, id etiam demori adhibuit, ut per fautores suos spargeret in vulgus, & Magistratibus obtruderet, ab externis hominibus instillari Neophytis affectum Regio ærario minùs utilem; sed & illud fortiter everberatum est per Senatorem Regium Joannem Ullasquium Valverdiem, qui post inspecta Regis nomine Paranz & Urvaicæ oppida, disertis verbis ad Regem Catholicum scripsit, ex omnibus Societatis Religiosis ad Paranam & Urvaicam elaborantibus nullos abs se repertos fuisse, qui propensioribus animis de tributo ab Neophytis Regi persolvendo agerent: quamquàm non omiserim dicere eam calumniam non in solos externos, sed & in omnes Paranz & Urvaicæ: ut vocamus, Missionarios fuisse projeculatam. Nonnulli enim servitio Indorum inhiantes, Societatem Paraquariensem apud supremos Magistratus absoluti in Neophytos dominii sine fine accusabant, exinde occasione sumptâ, quod Neophyti per tot annos post susceptam Fidem, nec Regi tributum solverent, nec Hispanis fervirent. Sed illa criminatio hominum erati Societatis integritatem, & Regis Catholici Christianam planè prudentiam ignorantium, aut ignorare se simulantium: res enim, uti mox referam, sic sese habet. Cùm multorum annorum experimento constet, Barbaros nullâ re absterri magis, quàm si Europæis hominibus personali, ut vocant, servitio se noverint mancipandos, Societas communicato cum Magistratibus & Præsulibus consilio, cognito Barbarorum genio, cautè admodum eorum terras invadunt, propositaque solummodò Religionis & erga Hispanum Regem obsequii causa, à nulla re cavent magis, quàm ne Barbari in suspicionem veniant se aliquando privatis hominibus servituros: aliquantulum verò cicutatis persuadent Socii, conducibile ipsis fore, si Hispanis mercede se conducant, & aliquid tributum Regi Catholico solvant, cujus armis & autoritate ab hostibus suis defendantur, & cujus sumptibus verè legis Doctores ex Europa transportantur, alunturque. Quas prudentiæ leges Rex Catholicus approbans, illud etiam addidit, ut Neophytos omnes per decennium, ab uniuscujusque ad Fidem conversione computandum, amplissimo Diplomate ab quovis tributo liberaret. Et quia illud temporis spatium nondum satis expolitatis hominibus sufficere visum est, aliud decennium ita indulgit, ut Neophytorum nullus ante vigesimum conversionis annum tributum pendere cogatur: mavult enim Rex Catholicus æterno animarum lucro Christi gazas, quàm ærarium suum ære perituro, discescere; dignum ratus Catholico & Regio animo beneficiis Barbaros ad fidem Christianam allicere; non oneribus ab ea capessenda absterri. Præterea Rex non ignorabat Paranenses Urvaicensesque Neophytos continuis insultibus ab Mamalucis hætenùs vexatos, è patrio solo more, ad propullandum hostem vivere, ideòque prudenter hætenùs tributum non exegit ab eis, quibus aut auxilia, aut stipendia debebantur. Quæ prudentiæ placita pessundantes Societatis calumniatores, in Neophytos nostros, quasi Reipublicæ inutiles, non cessabant perstrepere, & per speciem boni publici privata commoda,

& Indorum

& Indorum servitiâ quærere. Sed tandem calumnia, & otiosorum hominum importuna cupiditas, utcumque quievit. Nam Neophyti omnes Paracenses Urvaicensesque aliquantulam pacem adepti, post condita oppida, & templa erecta, expleto indulti Regii utroque decennio, post censum ab Regio Senatore factum, lubenter Regi Catholico tributum se soluturos spondere.

HUJUS calumniæ additamentum fuit, persuadere voluisse Regi Catholico, Religiosos Societatis, ærarii Regii expensis inutiliter ex Europâ in Paraquariam transportari, aliq̄ue. Hoc nempe etiam angit dæmonem, quòd tot præstantes viri ex Academiâ Europæarum luce, & virtutum religiosarum palæstris, tanquam generosissimi milites selecti, ad se ex antiquâ possessione deturbandum, & ad præliandum bella Domini, veniant. Verùm hujus calumniæ fabricatori abundè mihi fatiscisse hoc volumine videor, tot nationes Regi Catholico per Europæos Socios solâ Cruce armatos subditas; tot regiones sudoribus & sanguine consecratas; tot hominum millia ad partes Christi translata enarrando. Sed Vivat Rex Catholicus, qui quamvis gravissimis bellis implicatus, in summâ ærarii publici penuriâ memor nominis sui, gloriosas expensas facit in mittendis ex Europâ, nutriendisque his, sine quibus (absit verbo invidia) pietas ex his Australibus Americæ regionibus exulare; tot millia Barbarorum aut adhuc gemerent sub dæmonum jugo, aut dentibus rapacium luporum paterent. Attamen otiosi homines, instigante dæmone, ne quid inexpertum ad vexandos expellendosque Socios Paraquarienses relinquerent, ausi sunt eo nomine apud summos Magistratus sugillare, quasi non sanam doctrinam, & hæresim sapientem, Neophytus instillarent.

CUM verò probrosissimæ accusationis causa indagaretur, nullam aliam dabant adversarii, quàm quòd Societas in reddendis Guairanicè Dei & Dei Filii, necnon Dei Matris nominibus, uteretur verbis à linguâ Barbarorum depromptis in suâ ethymologia fœdæ significationis, præstigiatoribusque olim attributis. Sed non perfunctoriè se ab his technis extricavit Societas, opposuitque eorum verborum ab se usurpatorum, per integrum sæculum constantem usum, ab summis & expertissimis hominibus nunquam imptobatum. Josephum Anchietam, virum patris miraculis clarum, qui linguæ Brasiliæ idioma, ab Guairanicâ paucis dialectis tantùm differentis, apprime calluit, eo modo quo Socii Paraquarienses Deum & Dei Filium, necnon Dei Matrem Guairanicè nominant, Brasiliè etiam appellare: Episcopos Paraquariæ omnes, viros clarissimos, Dominicanos, Mercenarios, & Franciscanos, qui in Paraquariâ ante Societatis adventum gloriosissime in reducendis Indis infudârunt, iisdem, quibus postea Societas, verbis usos fuisse. Sanctissimum virum illum Ludovicum Bolaños, Americæ, Seraphicique Ordinis novum sidus, qui duarum Synodorum Provincialium jussu Christianam doctrinam feliciter traduxit, revisitque, non alia adhibuisse verba in explicandis prædictis nominibus, quàm ea, quæ Societas usurpat. Quare cum Concilium Limense ab Summo Pontifice approbatum præceperit, ab catechistis ea verba adhiberi in explicandâ doctrinâ Christianâ, quibus diocesales Synodi uti præcepissent, conclusum est, aut eas Synodos, & Episcopos, & omnem retrò antiquitatem, clarissimosque Religiosorum Ordinum viros & Inquisitores Fidei Brasiliæ traductionis censores, hæresis esse damnandos, vel Societatem absolvendam. Sic in calumniæ autores vertit infamia.

NEC infeliciorum exitum habuit infamatio, quæ Paraquarienses Socios apud summa tribunalia, & in publicis privatisque congressibus, tanquàm schismaticos traducebat: nam cum id idè fieret, quòd Societas sententiam rogata respondisset Episcopo, sine litteris Apostolicis consecrato, nullum jus esse ad Episcopatum: accedente postea Summi Pontificis judicio id idem sentientis, scilicet nullam jurisdictionem Episcopum sic consecratum habuisse determinantis, facillè omni-

Indi Urvaicenses Paracenses, tributum solvant.

CAPUT VIII.
De utilitate Sociorum Europæorum.

Philippus Quartus Rex Catholicus laudatur.

CAPUT IX.
Alia Sico-phantia de traductione Catecheseos diluitur.

Autores Guairanicæ traductionis.

CAPUT X.
Societatis de consecratione sua doctrina.